

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo.

Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v «Narodni tiskarni», ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo «Gorice». Oglasi se računajo po petivrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

Čehi in Nemci.

V našem državnem zboru se skoro ne vrši razprava, v katero bi ne bilo upletenih tako od strani govornika in njegovih somišljenikov, kakor i od strani nasprotnikov raznih opomb, ki se nanašajo na splošni politični položaj v Avstriji. Iz tega je tudi spoznati, kako nasičena je atmosfera v naši poslanski zbornici z nevarno elektriko političnih nasprotstev. Ta nasprotstva so seveda med Slovani in njihovimi sovražniki, a v prvi vrsti mej Čehi in Nemci, mej katerimi se stalno vrše ostri govorniški dvoboji. Jeden tak češko-nemški dvoboj se je vršil o priliki razprave o zakonu o novincih in o predlogi glede zvišanja davščin na žganjarine, mej češkim poslancem dr. Kramarjem in nemškim nacionalcem Schückerjem.

Mladočeški poslanec dr. Kramar je namreč v svojem govoru o zakonu o novincih nastopil proti jedni najpoglavnejši nemški zahtevi, namreč proti državnopravnemu utelešenju trozveze ter je povdarjal zgodovinsko nalogo češkega naroda, ki ne izvršuje le svoje narodne dolžnosti, marveč čuva tudi nad evropskim ravnotežjem, — kajti kaj bi bila danes habsburška monarhija brez češkega naroda? Dr. Kramarju je odgovarjal nemški poslanec Schücker v svojem govoru o davščini na žganjarine. Schücker se je povzpел do razzaljive trditve, da je dr. Kramarjeva izjava o pomenu češkega naroda za evropsko ravnovesje prazna sanja ter da so Nemci, zlasti Nemci na Češkem poklicani braniti nemško kulturo pred slovansko nevihto.

V svoji germanski prešernosti je dejal Schücker: „Kakor obmejna straža moramo stati za nemško posest in radi tega tudi na straži za ohranitev evropskega miru“. Govoril je strastno za obstoj trozveze in izražal željo, da se Nemčija čedalje bolj zjedini in ukrepi, ker v tem zamore Avstrija le pridobiti ter se povzpeli do močne velevlasti.

V teh svojih izjavah je nemški narodni naprednjak kazal že ves pangermanski program. Ali kako neodkritosrčno so njegove besede glede Avstrije, katera

naj bi postala še le ob tesnem združenju z Nemčijo „močna velevlast“, to je izdal njegov politični somišljenik Han-nich, ki je pretrgal dr. Kramarja z uprašanjem, da li se počutita slabo Bavarska in Saksonska, odkar sta združeni z Nemčijo?

No, dr. Kramar je povedal odkrito, kar je sicer že javna politična tajnost, da bi Avstrija po državnopravnem utelešenju Nemčiji ne le nehala biti močna samostojna velevlast, marveč padla bi na nižino Bavarske in Saksonske. A to je namen, ki se kaže tako v govoru Schückerjevem, kakor i v nastopanju Wolfvem in Schönererjevem, s katerima ima skupni program nemška napredna stranka, dasi le po ovinkih pripoznava to, kar Wolf, Schönerer in somišljeniki pojavljajo neprikrito.

Ali da je temu res tako, tega ni zajemati iz poročil kakih panslavističnih listov, s kakoršnimi očitajo dr. Kramarju zvezo razna pangermanska glasila, marveč vse to se dan za dnem čita v poročilih ljudij, ki niso v najmanjši dotiki s kakimi „panslavisti“. Tako sta v posebnih brošurah označila program velenemcev francozka publicista André Chera-dam in Charles Benoist, katerima se še ni moglo očitati, da sta v zvezi s panslavisti. In ta dva sta na podlagi tehtnih dokazov povedala, da gredo nemške aspiracije za tem, da dobi Nemčija pod svojo oblast vse zemlje od Hamburga do Trsta, potem pa še dalje na Vztok, do perziškega zaliva. Ali niti ni treba, da nam o tem govore francozki publicisti, saj nam vse to neprikrito pripovedujejo v besedi in pismu možje, ki sedé v avstrijski poslanski zbornici in kateri razun katoliškega centra več ali manj glasno priznavajo svoje pripadništvo k temu vsenemškemu političnemu evangeliju. In to so imena Stein, Wolf, Schönerer, Eisenkolb, Hofmann-Wellenhof in drugi.

Ali kako velik propad je mej politiko njihovih nazorov in izvajanji poslanca dr. Kramarja, o tem govori dejstvo da to, kar je govoril Čeh Kramar, čuti ves češki narod, a to, kar je povedal Schücker, je le pojav stranke, ki propagira vsenemštvo in kar je zlasti nemško-

nacionalni poslanec Stein že opetovano potrdil z besedami: „Da, to hočemo!“ Ta velegermanska klika hoče, da se Avstrijo združi z Nemčijo in se jo poniža do vrednosti Nemčiji podrejene Bavarske in Saksonske. Ali ker Avstrija ni izključno nemška dežela, kakor sta to Bavarska in Saksonska, marveč je po dveh tretjinah svojega prebivalstva slovanska, je program pangermanov, ki zahtevajo za Avstrijo to, kar se je zgodilo z Bavarsko in Saksonsko, ne le skrajno krivičen, ker meri na to, da uniči politično samostojnost avstrijskih Slovanov, marveč je tudi pravcati nezmisel, proti kateremu se morajo v prvi vrsti boriti Čehi.

Kajti Čehi, živeči v neposredni bližini z Nemčijo, so po naravi poklicani, da branijo pred krivičnimi aspiracijami Nemčije ne le našo monarhijo, marveč da ob enem varujejo evropsko ravnovesje, katero je v nevarnosti pred temi nemškimi aspiracijami sem od zmage Prusov pri Sedanu in od hegemonije Bismarckove. „V izvrševanju te vzvišene naloge“ tako piše list „Süden“ v svoji zadnji številki „so Čehi na prvem mestu med Slovani monarhije; a z opravičenim ponosom smemo povdarjati, da tudi mali slovenski narod v tem pogledu častno vrši svojo dolžnost. Kajti, da nemštvo ni še dalje prodiralo proti Hrvatski in Vzhodu ter da še ni zavladao na bregovih jadranskega morja, to je zasluga Slovencev, na katerih močnem odporu so se razbili valovi nemškega viharja. Da pa Čehi in Slovenci zamorejo nadaljevati v izvrševanju te svoje patrijotične dolžnosti, je treba podpirati tudi njihove težnje. Ne Čehi in ne Slovenci bi ne bili v principu proti zvezi Avstrije z Nemčijo, ako bi se tako zvezo ne hotelo zlorabljeti za izvršitev pangermanskega programa v Avstriji. Ali ravno zaradi te nakane treba Avstrijo odtrgati od Nemčije in za to je neizogibno potrebna preureditev naše notranje politike.

Na Severu kakor na Jugu monarhije treba je ustanoviti nepremagljivih trdnjav proti Nemčiji; treba je konečno zadostiti opravičenim narodnim in državnopravnim zahtevam Slovencev in Hrvatov. Ta dva naroda spajata svojo usodo z usodo monarhije

in bila je vedno največja politična pogrška, da se je ta dva naroda sililo, da naj ločujeta svojo usodo od usode monarhije. Ako pa se njihovima zahtevama ustreže, ne bode s tem zadoščeno le pravici, marveč zagotovi se tudi obstanek in velikost monarhije in s tem tudi mir v Evropi.“

Vidi se torej, da so Čehi najmerodajniši faktor za obrambo naše monarhije in da je boj, koterega oni tako neustrašeno bijejo proti usiljivim nakanam vsenemških politikov, najvažnejše dejanje v sedanji zgodovini naše monarhije.

Ta politični dvoboj Čehov z Nemci se mora izvojevati v slavo slovanskega imena, radi tega moramo z vsemi svojimi močmi pripomoči do srečnega izida temu boju tudi mi Slovenci. Kajti od obstanka bratov Čehov odvisen je tudi naš narodni obstanek.

Dopisi.

Mali Dol pri Komnu. V št. 22.

„Soče“ od 21. febr. letošnjega leta se je nekdo zagnal v poštenega moža ter mu zaničljivo nadel ime neke živali.

Dopisnik pravi, da je ta mož ponujal srebrne krone pri prvotnih državnoborskih volitvah. A to je tako debela laž, kakor je debel dopisnik. Oni mož je na Malem Dolu na pravem mestu povedal, da kdor hoče voliti za „Slogo“, mora voliti brez plače in pijače. Povedal nam je tudi, kaj je „Sloga“ in kaj je „stranka Tume“ in katera so „dela“, ki jih vrši ta stranka med narodom. Posebej je še tudi omenil enoletnega „naprednega“ delovanja pri starašinstvu v Komnu.

Z njegovim govorom smo bili jako zadovoljni ter smo mu obljubili, da bomo volili na „Slogin“ program, pa ne samo zdaj, marveč tudi pri vsih bodočih volitvah. Zato so tudi dan pred volitvami napredni kalini zaman zvonili v Malem Dolu, ker smo jim hrbet obrnili, kajti vzi razun dveh vinskih bratcev, smo volili za „Slogo“. Pa dopisnik pravi, da nam napadeni mož ni dal „za kosilo“. Tu se pa že zelo moti. Za kosilo, kakor to misli „napredni“ dopisnik, nam pač ni dal, toda preskrbel nam je drugo kosilo. Ali ne ve dopisnik, da se je po pri-

„No, pusti me pri miru; zdaj je že prepozno. Gospod Bog me je kaznil za grehe. Čemu sem ga skušal! Oh, ta nesrečna poroka! Kako sem se zaklinjal po smrti prve žene, da niti ne pomislim na drugo, ali glej — naš!“

Solze mu stopijo v oči. Kadarkoli se je domislil prvega srečnega zakona, ni mogel zakrivati solz. Njegova sestra pa ni bila tako mehkega srca. Še nihče je ni videl, da bi bila plakala; zato pa so jo kar srdile bratove solze.

„Nu, čemu pa tarnaš tako? Slaba ženska sem: ali tega bi me bilo pač sram. Spametuj se vendar; in ne bodi hlapec v svojej lastni hiši, nego pokaži, kdo si. Najtežje je pri tem samo začetek; potem že pojde.“

„Oj, nesreča, moja nesreča!... To se ne da več popraviti.“

„Nu, pa delaj, kakor hočeš; ali takim bedakom... Ej, kaj ti bom svetovala. Grem k senu. Imej se dobro. Ali to si zapomni: če boš tako vsemu pritrjeval, tedaj še ni bilo hudo, ampak še le bo.“

Stopila je ven, Andrej pa je ostal v lopi, pogreznjen v črne misli.

(Dalje pride.)

LISTEK

Iz teme na svetlo.

Slovaški: M. Kukučín (Benčur).

II.

(Dalje.)

Prevžitek pri ljubljeni ženi — to bi bilo več, nego Sardanapalovi zakladi. Ali prevžitek pri mladi, lepi vrazjici se je spremenil v sam strup. S takim strupom je Bara uprav krmila od te ure svojega starega moža. Beraška palica se mu je zdela kraljevska žezlo. Že davno bi se ga bil oprjel, ali ni se mogel otresti jarma, ki si ga je bil naložil na vrat. Jediná rešitev se mu je zdela smrt, njegove želje so se obračale le k njej, kakor želje vsakega izgubljenega življenja, ki ga je poleg tega še starost oslabila. —

Kolikokrat se je pogrezoval v davne spomine! To je bilo jedino, kar mu je bilo še ostalo, in v tem se je njegova duša nekako pomirila.

III.

Pod lindo se oglašé stopinje. Andrej se vzbudi iz svojih sanjarij... Ko bi bila

to ona in bi ga dobila nekoliko bolj srečnega? Ni se upal dvigniti glave.

„Zakaj pa sedi tako? Ali si morda bolan?“

Bil je glas njegove sestre Julije.

„Nič mi ni, le počivam.“

„Od česa pa počivaš? Ali si kaj delal?“

Andrej pokaže vejo, položeno na čok, ki še ni bila presekana.

„I, ona ti je pustila delati! Ne boji se, da jo bo Bog pokaznil? Dovolila ti je sekati: ali pa imaš toliko moči?“

„Roke so že težke; slab sem kot muha, ali...“

„Ali... ali... In ti se še mučiš za njo! Ali pa ima Boga v srečo, ta negodnica? Ne takni se sekire, ker... ker... A kje pa je ta berdija?“

„Šla je k senu.“

„Kaj k senu — po rosi! Še je rosa, pa je že šla? Kaj pa neki išče tam! Ali ni mogla tega sama posekati — tako mlada! Veš kaj, ne dotikaj se te veje. Naj deva na ogenj, kar hoče. In če noče sekati, naj si najme pa delavca; saj ga ima s čim plačati!“

*) olepševalno za: beštja!

zadevanju tega moža nam Malodolcem znižala neopravičeno visoka občinska doklada v proračunu za l. 1901 za celih 136 K? Ali mari to ni lepo kosilo — za 20 oseb? Pa dopisnika tudi nismo prašali za kosilo, čeravno on s v o j e k o s i l o kuha tudi pri — malodolskih drvih. Dopisnik imenuje tudi omenjenega moža — lumpa. To je pa že prevelika predrznost in on, ki se je spozabil tako daleč bi bolje storil, da bi utaknil „lumpa“ za — svoj klobuk! Po dopisniku napadeni je znan kakor pravi krščanski mož in je vzgled varčnosti in razumnega gospodarstva, ne samo svojega, marveč tudi občinskega, mož, pred katerim bi smel nadržati dopisnik vzeti klobuk z glave, če tudi je morda — „gospod“. Kdo pa skrbno pazi in brani kmete pred nepotrebnimi dokladi? Mogoče kak „naprednjak“, ali celo on, dopisnik „Soče“? Čeravno nima trebuha brez našega kruha, pa bi vendar prav storil, ako bi krenil včasih na boljšo stran in se ne pajdašil preveč z naprednimi mešetarji, ki bi radi komensko županijo na glavo postavili.

Dopisnik ima vsak mesec svojo žetev, katere pa mu nikakor ne zavidamo. Samo prosili bi ga, naj ne pomaga onim, ki hočejo ljudstvo pohujševati in ga zavajati v duševno in vsled tega tudi v gmatno škodo, saj ve, da je od žetve ljudstva odvisna tudi njegova žetev. Ali pa mu morda ni za to, da bi naše ljudstvo tudi ostalo pri dobri žetvi? Torej glejte kaj delate, da vas narod ne bode enkrat klel!

Politični pregled.

Državni zbor.

Po štiridnevem odmoru se je v sredo zopet sešla poslanska zbornica. Na dnevnem redu te seje je bil najni predlog poslanca Hruby-ja, vsled katerega naj bi se pri ljudskem štetju zaznamoval poleg občevalnega jezika tudi materinski jezik t. j. narodnost posameznih oseb. K temu predlogu so dale povod vnebovpijoče krivice, ki so se go-dile nam Slovanom od strani Nemcev in Italijanov o priliki zadnjega ljudskega štetja. Posebno v krajih s prebivalstvom mešane narodnosti, kjer so Nemci in Italijani na krmilu občinskih uprav, so slepili ti ljudje nerazodno ljudstvo, posebno pa delavce, ki se nahajajo po tovarnah in rudokopih, katerih lastniki so Nemci ali Italijani, da tu ne gre za narodnost nego le za jezik, v katerem ti delavci po največ občujejo, ker morajo v takih tovarnah in rudokopih delavci s svojimi delodajalci po največ govoriti v tujem jeziku, so jim rekli, da je samo po sebi umevno, da je ta tuj jezik njih občevalni jezik in da ga morajo kot takega pri ljudskem štetju tudi označiti. Ko je pa ljudsko štetje končano, razglasi centralni statistični urad dotične številke, takrat pa ne velja našim so-vražnikom in tudi ne naši vladi izraz „občevalni jezik“ kot tak, marveč prekrste ga koj v — materinski jezik.

Ta seja je bila jako burna in so v njej posebno radikalni Nemci hudo razsajali ter motili češke guvernike, ko so naštevali na stotine krivičnih slučajev, ki so se dogodili pri zadnjem ljudskem štetju.

V imenu Hrvatov in Slovencev je govoril poslanec Biankini, ki je navedel celo kopo konkretnih slučajev, dogodivših se na Primorskem in v Dalmaciji, posebno pa v Trstu in v Istri. Sicer se je oglasilo tudi nekaj nemških guvernikov, ki so hinavsko bridko se pritoževali nad „krivicami“, katere da so jim prizadeli Čehi pri zadnjem ljudskem štetju. Človek bi mislil, da bodo ti ljudje glasovali za Hrubyjev predlog, ki je jedino v stanu odpraviti švindel pri ljudskem štetju, katerega zamore jedna stranka nasproti drugi nganjati s pomočjo izraza „občevalni jezik“, ali to se ni zgodilo, kajti pri glasovanju glasovali so za ta predlog samo Čehi, Jugoslovani in pa češki veleposestniki.

V četrtek je poslanska zbornica tudi imela sejo. Na dnevnem redu so bili predlogi glede državne podpore po elementarnih neugodah prizadetim pokrajinam. Vsi predlogi so bili vzprejeti ter so se odstopili vladi, da jih uvažuje.

Brez skandala tudi v tej seji ni bilo. Gospodje v državnem zboru so se skandalom že tako priučili, da bi jim bilo brez njih najbrže dolgčas. Najprej je stavil poslanec Breiter interpelacijo glede odlikovanja viteza Javorskega. Potem pa je prišlo na vrsto pet interpelacij nemških radikalcev. Štiri prve so

se dotikale konfiskacij v Inomestu izhajajočega šaljivega lista „Scherer“, zadnja pa radi neke umazane brošure, katere ni bila konfiscirana. Torej tem ljudem ni prav, ako se nemoralne publikacije konfiscirajo, pa tudi ne, ako se ne konfiscirajo.

Ker so bile te interpelacije polne nemoralne vsebine, je odredil predsednik, da se citajo v tajni seji, vsled česar so začeli Schönererijanci hudo razsajati ter pretiti celo z obstrukcijo. Pomagali bi jim bili radi tudi Italijani, ako bi znali, pa še le potem, ko bi bila zagotovljena druga železniška zveza s Trstom. Zaradi tega so baje milo prosili Schönererijance, naj za božjo voljo opuste obstrukcijo do rešitve investicijskih predlog ter jim obljubili, da jim bodo potem tudi oni pomagali. Zbornični predsednik je prebral v tej seji tudi dopis ministra zunanjih zadev, s katerim se vabi zbornica, da izvoli delegate za prihodnje delegacije.

V včerajšnji seji poslanske zbornice je bil v tretjem branji vsprejet predlog, da se **odpravijo mitnice**. Prihodnja seja bo de v torek.

Investicijska predloga in Čehi.

Vsled povoljnega izida dogovorov mej vlado in zastopniki češke državno-zborske delegacije češki klub ne bo obstruiral proti vladni investicijski predlogi, katere rešitev bo dokaj koristila južnemu delu avstrijskih kronovin. Čehi, ki so izpočetka na vsi moč nasprotovali drugi železniški zvezi Dunaj s Trstom, za katero gre v prvi vrsti v sedanjih predlogi, so se sedaj udali, ker se je vlada izjavila voljno ustreči njih zahtevi glede uravnave in kanalizovanja glavnih rek na Češkem in Moravskem. Sicer bo druga žel. zveza kolikor toliko koristila tudi Čehom, a sami nočejo o tem ničesar čuti, dokler ni zadostno poskrbljeno za plovbo na Labi in Vltavi. S to priboritvijo je češka delegacija zadovoljila sicer vsikdar nezadovoljne „Nar. Liste“, ki odobrujejo taktiko češkega kluba in dokazujejo vladi, da je s tem, da je pritrčila češki zahtevi, storila uslugo Avstriji in izpolnila dolžnost napram monarhiji. Tega gospodarskega postulata torej nikakor ni smatrati za milost ali koncesijo napram Čehom. Seveda morajo pa češki poslanci vladi in Nemcem i nadalje dokazovati, da ne bo odstranjen Damoklejev meč, dokler češki narod ne dobi tudi svojih narodnih in političkih pravic.

Državna žganjarina.

Dne 18., 19. in 20. t. m. so zbrovali razni odseki. Posebnega pomena so sedaj razprave in pogajanja v železniškem odseku in v odseku za državno žganjarino. Kakor znano, je že lani vlada predložila deželnim zborom načrt zakona, po katerem naj bi se dežele od-povedale samostojni deželni nakladi na žgane opojne pijače; država pa bi zvišala svojo dosedanjo žganjarino za 20 h od vsakega litra špirta. Ta znesek povišane državne žganjarine, ki ga vlada proračuna na 19,200.000 kron, bi se porazdelil med posamezne dežele po razmerju konsuma, da si zboljšajo svoje deželne finance. Tako bi Češka dobila od proračunjenih 19,200.000 K 3,793.749 K; Galicija 5,716.961 K itd. One dežele torej, ki doslej niso pobirale deželne naklade ali pa v jako nizki meri, bi imele po tem zakonu velik dobiček. Nasprotno pa bi se Kranjska, Štajerska in Koroška morale odpovedati vsakemu dobičku, torej tudi zboljševanju svojih deželnih financ, ker so že doslej pobirale višjo deželno naklado, nego jo določa name-ravani državni zakon. Vlada pa naglašala v svojem utemeljevanju, da imenovane tri dežele ne smejo imeti zgube za svoje finance, in predlaga, naj se jim od skupnega dohodka dovoli vsako leto, torej do konca l. 1909, toliko odškodnine, da se pokrije primanjkljaj.

Tako je kranjska dežela leta 1899 imela od deželne naklade na žganju čistega dohodka 868.861 K. Po razmerju konsuma pa bi Kranjska dobila od zvišane državne žganjarine v skupnem znesku 19,200.000 K je 323.543 K; ostalih 545.318 K pa naj bi se deželi izplačalo iz skupne državne žganjarine. Koroška ima na leto od žganja dohodka 580.000 kron; po konsumu bi v smislu novega zakona dobivala 513.872 K, torej bi jej država doplačala na leto 66.218 K. Štajerska ima od deželne naklade na žganje 900.000 K dohodka. Po razmerju konsuma bi imela pravico le do 659.097 K, ostalih 240.901 K bi jej doplačevala država.

V odseku so nekateri govorniki naglašali, da dobijo Kranjska in Štajerska nekako darilo od države na troške drugih dežel. Toda to ni istina. Res je sicer, da bi bili n. pr. na Kranjskem, ako obvelja vladni načrt, sploh davki od žganja nižji za 40 h od litra špirta. Toda kdo bi imel od tega dobiček? Prebivalstvo v občeh ne, ampak

prekupei. To je naglašal sam finančni minister. In če je žganje ceneje, skoraj gotovo bi se še pomnožilo žganjepitje. Torej bi prebivalstvo v občeh v gospodarskem oziru ne bilo na boljšem, v moralnem oziru pa še na slabšem.

Ako pa presojamo to vprašanje s stališča deželne blagajne, ima dežela Kranjska gotovo zgubo. In s tega stališča moramo z ozirom na žalostne finance in vedno večje zapreke naše dežele motriti to vprašanje.

Vladni načrt jemlje za podlago razdelitve višjega državnega dohodka na posamezne dežele za Kranjsko čisti dohodek iz l. 1899, ki je znašal 868.861 K. In ta čisti dohodek naj bi veljal za vsako dobo, torej od 1. septembra 1901 do konca 1909. Že po tem računju zgubi Kranjska na leto 13.312 K, ker je lani (1900) čisti donesek od žganja znašal 882.171 kron. To pa velja, ako se konsum ne pomnoži.

Žal, da se žganjepitje vedno le širi. Torej bode država dobivala večje dohodke in deželam dajala višje podpore, le Kranjska, Štajerska in Koroška bi po zakonu ne dobivale večje odškodnine za samostojno deželno naklado. Ako bi n. pr. zvišana državna žganjarina znašala 300.000 K, skupaj torej 19,200.000 kron, bi bila Kranjska na slabšem v enem letu za 13.573, ali do konca l. 1909 za 113.108 kron. Ako naraste zvišana drž. žganjarina na 20 milijonov kron, kar je gotovo, bi bila Kranjska na leto na škodi za 36.199, ali do konca l. 1909 za 301.658. Isto razmerje velja za Štajersko in Koroško. Novi zakon bi torej za te tri dežele ne zboljšal deželnih financ, temveč jim še škodoval. In to ni pravično.

Po vladnem izkazu so imele sedaj vse avstrijske dežele od žganja čistega dohodka 3,905.650 kron. Od te svote pa odpade na Kranjsko, Štajersko in Koroško 2,348.861, in na vse druge samo 1,556.789 kron. Torej bi imele ostale dežele čistega dobička 15,294.350 kron, dočim bi bile Kranjska, Štajerska in Koroška na slabšem, in sicer za 36.692 K na leto, ako se pomnoži državna žganjarina na 19,200.000 K, in za 97.859 K, ako se pomnoži na 20 milijonov.

V odseku so mnogi govorniki, osebno Steiner, pozivljali vlado, da čim preje predloži načrt zakona proti pijančevanju, ki je prava kuga za prebivalstvo in težka mora za dežele, katerim od leta do leta naraščajo troški za norišnice in bolnice.

Vojna v južni Afriki.

Iz južne Afrike prihaja zopet zelo zanimivih poročil. O mirovnih pogajanjih burskega vrhovnega poveljnika generala Bothe z lord Kitchenerjem ni niti besedica resnična, marveč vse se le reducira na pobožne želje Angležev, ki bi radi kmalu dokončali vojno v južni Afriki, ker jim preti nova nevarnost v Aziji: in Indiji od strani Rusije. Kolikor se je govorilo o tem, je le toliko resnično, da je predsednik Krüger izjavil, da se on ni nikdar izrekel za pogajanje za mir, da bi tudi v onem slučaju, ako bi Botha s svojim oddelkom vojske kapituliral, ne bil še konec vojne; Dewet pa je naznanil Kitchenerju, da bode on vojno na svojo roko dalje vodil, četudi bi se udal Botha. Angleži so morda res stavili kake pogoje Burom in kakor so poročali listi, so bili ti pogoji v tem, da Buri prepuste Angležem vse zlate in dijamantne rudokope, zato pa se jim prepusti popolna neodvisnost v upravi obeh republik itd. Buri pa so baje stavili nasproti temu pogoj miru, da Anglija odstopi ne le od vseh svojih zahtev glede Oranje in Transvaala, marveč da odstrani iz obeh republik vse svoje vojaštvo in tudi zadnjega svojega podanika in še povrni Burom vso škodo in vojne stroške. Na take protipogoje pa je baje odgovoril lord Kitchener, da hoče nadaljevati vojno do skrajnega, v kar ima tudi pooblastilo iz Londona.

Toda kakor vse kaže, taka namera Angležem ne bode več mnogo hasnila, kajti angleško vojaštvo je tako utrujeno, da bode Kitchener težko kaj dosegel z njim proti kremenitim Burom. K temu je prišlo tudi v Transvaalu veliko deževje, kar popolnoma onemogočuje gibanje angleških čet. Buri delajo Angležem pa na vseh koncih in krajih velike težave. Tako se n. pr. poroča, da obstoji taktika Burov v tem, da so Angležem v malih oddelkih v enomer za petami in jih varajo v svojih pravih načrtih. Dne 20. t. m. je marširal oddelek Angležev, ki se nahaja v mestu Wrede pod generalom Campbellom, nekoliko ur iz mesta, da rekognoscira po okolici. H kratu jih napadejo Buri, katerih je bilo toliko, kakor bi bili prirastli iz tal; pričel se je vroč boj in Angleži so bili tepeni tako, da jih je nad polovico obležalo na bojišču, drugi pa so strahom tekli nazaj v

mesto Wrede. Ves pogum Angležev obstoji še sploh v tem, da se zavarujejo po nekaterih mestih in trgih; kakor hitro pa pridejo na plano, so že z Buri skupaj in potem je joj.

K sklepu se poroča, da kuga med angleškimi vojaki zelo napreduje. — Angleška vlada je najela nov kredit 150 milijonov gl. za vojno v Afriki.

Domače in razne novice.

Tiskovna pomota. — V današnji številki nadaljujemo podlistek „Iz teme na sveto“. V predzadnji številki je po pomoti stalo mesto „dalje“, — „konec“, kar s tem popravljamo.

Imenovanje. — Deželnosodnemu svetovalcu, g. Ivanu Okretiču, ki je prideljen generalni prokuratorji na Dunaju, je podeljen naslov višesodnega svetnika.

G. Anton Garli je imenovan c. kr. sodnim praktikantom pri c. kr. okrajni sodnji v Gorici.

Sodni kancelist v Komnu g. Karol Bunc, je imenovan sodnim kancliskim oficijalom istotam.

Smrtna kosa. Dne 21. t. m. je umrla po kratki, a mučni bolezni, prevadena s sv. zakramenti za umirajoče, blaga gospa in mati občeh spoštovane in čislane družine **Posega**. Blaga pokojnica bila je komaj 45 let stara. Pogreb je danes ob 2. uri pop. N. v m. p.!

Za „Šolski Dom“ je prejel denarničar: G. Komjanec, trgovec v Pevmi 4 K; g. Oskar Gabršček, drž. in dež. poslanec kot donesek za l. četrletje prepotrebnemu društvu „Šolski Dom“ 30 K.

Naše upravnništvo je prejelo: Preč g. dr. And. Pavlica 14 K; namesto venca na krsto ranjkemu g. Deklevi daruje rodbina Premrou 10 K in g. Ivan Kavčič, hišni posestnik v Gorici 10 K; namesto venca o tužni priliki prerane izgube prijatelja domačina Ivana Dekleve — Franjo 25 K; namesto venca na krsto svojega prijatelja Ivana Dekleve, g. France Hmelak 10 K; č. g. Vuga Janez, vikar v Kozani 10 K (in ravno toliko za „Alojzijevišče“).

Srečna hvala!

Pogreb gosp. Ivana Dekleve na praznik sv. Jožefa se je vršil ob izvanredni udeležbi občinstva iz vseh slojev mestnega prebivalstva in došlih njegovih prijateljev z dežele. Ta udeležba je pa tudi zares pokazala, kako splošno priljubljen je bil ranjki pri vseh, ki so ga poznali in z njim v čemerkoli občevali. Bil je vrl narodnjak in kakor vinski trgovec in načelnik Gorupove užitninske pisarne najprijazniši in najpostrežljivejši človek.

Sprevod se je pomikal od hiše žalosti v cerkev sv. Ignacija. Pred četvero-vprežnim vozom, na katerem je bila krsta, bil je voz obložen s krasnimi vencami, katere so mu darovali znanci in prijatelji. Po dokončanih cerkvenih obredih zapeli so gospodje pevci v cerkvi prav ganljivo znano „Blagor mu, ki se spočije“. Iz cerkve se je pomikal sprevod potem zopet po Travniku in po gosposki ulici proti pokopališču. Na Goriščeku so mu gg. pevci zapeli še v slovo žalostinko „Jamica tiha“ ter se je tam večina spremljevalcev poslovila od pokojnika. Voz z vencami in s krsto, katerima je sledilo še lepo število spremljevalcev, sta se pomikala proti pokopališču, kjer so položili truplo blagega Ivana k večnemu počitku. Naj počiva v miru!

Denarni doneski k veselici ženske podružnice „Družbe sv. Cirila in Metoda“ v Gorici, ki se je vršila 17. t. m., so poslali našemu upravnilstvu namesto vstopnine: g. dr. Franko, odvetnik v Gorici 10 K; č. g. Ant. Budin, kurat v Pevmi 10 K.

Odboru so poslali: gospa Goljevšček 4 K; č. g. vikar Mašera 4 K; g. Kumar 4 K; č. g. dr. Andrej Pavlica 6 K; prebl. g. baron Winkler 10 K; gosp. Eufemija Mahorčič v Sežani 3 K; preč. g. Jos. Omers, župnik v Sežani 3 K.

Zivelj darovalci!

„Sneguljčica“. In zopet smo užili minulo nedeljo krasen večer v naši Čitalnici! To pa ni bilo tudi drugače mogoče, kajti kar vzamejo naše vrle gospe in gospodične v roke, to ima že naprej zagotovljen najboljši uspeh; posebno pa če gre za kaj lepega in elegantnega. Izkušnja nas je v tem trdno uverila, in zadnja predstava „Sneguljčice“ zopet potrdila. Komaj se je raznesel glas po mestu, da pripravljajo čitalnični ženski pevski zbor „Sneguljčice“, se je začelo živo zanimanje za njo v vseh narodnih krogih, ki so „dobre volje“. Predno so se jeli sedeži prodajati, se je že oglašala naša inteligencija za nje, in že dva dni pred predstavo so bili (malo da ne) vsi sedeži razprodani, če tudi so se jim postavile tako visoke cene, kakor še nikoli. Pro-

dali bi jih bili v nedeljo večer še enkrat toliko. Ljudstva se je v hipu nabralo toliko v čitalnični dvorani, da je nismo videli še nikdar tako natlačene. Zastopani so bili vsi sloji našega meščanstva, od priprostih služabnikov in služabnic do akademično izobraženih veljakov.

„Vsi so prišli, vsi so prišli; samo njega ni bilo.“

Njega, ki tlači vse narodne ideale v okove svoje kramarske politike liki Prokrust svoje žrtve v posteljo; njega, ki črti naš „Solski Dom“ kot trn v peti in bi mu, kakor je v sobotni „Soči“ eklatantno pokazal — tudi rad škodoval, če bi le mogel; njega, ki je imel obraz, vabiti gg. učiteljice tega „Solskega Doma“ v društvo, katero ima namen podpirati ono kramarsko politiko, potem ko jih je skušal pri plesih v Čitalnici bojkotirati in jih je še v postu v „Soči“ „plemenito“ in „duhovito“ imenoval stare device itd.; njega, ki je našim damam pri ženski podružnici „Družbe sv. Cirila in Metoda“ frivolno zabrusil v obraz hlinjeno sumničenje: da so privedile „Sneguljčice“ v namen, da ustanove „klerikalni“ fond za prih. deželnozborske volitve; njega, ki ni pustil v „Soči“ niti besedice ziniti o pripravah za „Sneguljčice“, a je zadnji dan objavil strupeno notico zoper njo z otipljivim namenom, da bi ji škodoval; njega, ki je 10. maja 1895. pisal v „Soči“ o „Sneguljčici“ to-le:

„Krasna spevoigra „Sneguljčica“ je gotovo že sama na sebi najlepše vabilo...“, a jo je danes teden v isti „Soči“ imenoval „ogujeno nemško pravljico“; njega — pravimo — ni bilo, in prav je, da ga ni bilo in za našo narodno čast in srečo bi bilo najbolje, da bi ga sploh ne bilo med nami. Prišlo pa je naše dobro občinstvo, prišla je naša nadobudna mladina, došli so naši zreli možje, došle naše častite dame, došli so vsi veselega srca in dobre volje, niti zmenivši se za „Sočino“ bevskanje, prišli so ponosnih obrazov, zavedajoč se, da podpirajo sveto narodno stvar, prišli so pa tudi zvedavih obrazov, željni, naslajati se z divno-krasnimi, slikovitimi skupinami živih podob in z ubranim petjem čitalničnih pevk.

Srce se mi je topilo veselja, ko sem iz varnega koticika opazoval te trupe prihajajočega ljudstva, ko sem gledal, kako se je vse gnetlo okoli mize gospe denarničarice, kako je nekatera žuljava roka polagala svojo težko prihranjeno svitlo kronico na oltar domovine, kako je dotičnik s ponosom pogledal okoli sebe, kakor bi hotel reči: „Glejte me! Dam, kar morem, in dam rad, ker vem, da podpiram dični naš „Solski Dom“, to jedino zavetišče našim otrocičem, da ostanejo zvesti svoji narodnosti in udani svoji veri“. In zdelo se mi je, kakor bi bile te besede izgovorjene v svarilen klic oni — hvala Bogu — drobnih peščici od politične strasti zaslepljenih strankarjev, kateri bi ne imeli nič zoper to, ako bi tudi „Solski Dom“ propadel, da bi le imeli oni od tega kak političen dobiček. (Dalje prih.)

Ženska podružnica „Družbe sv. Cirila in Metoda“ namerava na splošno željo ponoviti „Sneguljčice“ in sicer na belo nedeljo.

Zgubil se je o priliki skušenj za „Sneguljčice“ okoli 1 m dolg in kakih 12 cm širok kos belkastega, z dragoceim vezanjem pokritega blaga. Najditelju, za katerega je stvar vsekako brez vrednosti, ponuja se lepa nagrada.

Čast komur čast. — Na drugem mestu objavljamo zahvalo gg. sotrudnicam in sotrudnikom, ki so največ pripomogli, da je imela predstava „Sneguljčice“ tako izreden uspeh. Oblika one zahvale pa ne dopušča, da bi se bili v njej imenovali dve čast. osebi, ki sta se sicer neočitno, a neumorno trudili, da se je „Sneguljka“ po šestih letih zopet uprizorila, in to sta g. prof. Šantel, predsednik „Čitalnice“ in njegova gospa soproga. Kdor pozna le količkaj družabno življenje nas mestnih Slovencev, mora priznati, da je poleg drugih zakonskih dvojic ta gotovo jedna mej prvimi, ki si je stekla na tem polju toliko zaslug: gosp. profesor kot 28-letni član in odbornik „Čitalnice“ in redni sotrudnik pri čitalničnih veseljih, njega gospa kot — malo da ne vedna — načelnica ženske podružnice „Družbe sv. Cirila in Metoda“. In kakor je res, da nimamo društva, ki bi se dalo v prirejevanji najdljših veselje primerjati z žensko podružnico, tako je res, da ima za te krasne veselice največ zaslug vrla gospa Šantel n o v a, pri čemer jo je uspešno podpiral nje občesposlovanji g. soprog. Menimo torej, da zvršujemo prijetno časnikarsko dolžnost, ako izrekamo v imenu javnega mnenja mestnih Slovencev najiskrenejšo zahvalo tej uzorni rodoljubni dvojici: profesorju Šantelnu in njegovi soprogi. Bog ju živi in ohrani nam še mnoga leta!

Domača umetnost. Slavno-znana slovenska slikarica gospica Henrika Šantel je naslikala za novi stranski altar v farni cerkvi pri Sv. Luciji lepo podobo Sv. Valentina. Podoba je bila IV. postno nedeljo slovesno blagoslovljena in odkrita. Kedor se za domačo umetnost zanima, pridi pogledat! Ta slika je za mlado slikarico novo priporočilo, zato bode slikarica tudi za drugi stranski oltar iste cerkve novo sliko, namreč Sv. Roka in Sv. Boštjana skupaj. F.

Novačenje za tukajšnje mesto se je vršilo v ponedeljek 18. in v sredo 20. t. m. Prišlo je na nabor 236 mladeničev; od teh je bilo 45 pripadnih v druge občine. V prvem in drugem razredu so jih potrdili 53, od 45 ptujcev pa so jih potrdili 24. V prvih dveh razredih je bilo novincev 150 in v tretjem 41. — Za goriško okolico prične novačenju 1. aprila.

Živinski semuji v Gorici. — Od kar se Sežanci med seboj prepirajo radi prostora, na katerem naj bi bilo novo sejmišče za živino, a to na veliko škodo lastnih in občinskih koristi, so goriški sejmi vedno bolj obiskovani. To je dokazal tudi sejm sv. Jerneja preteklo soboto. Četudi je bilo skrajno neugodno vreme in je deževalo neprenehoma celo noč pred sejmom, prignali so na sejm izvenredno mnogo živine, posebno pa konj. — Le tako naprej Sežanci, le ravšajte se med seboj, Goričani vam bodo za to gotovo hvaležni.

Napredni razgrajaci — kaznovani. — Shod dr. Tume v Kanalu dne 22. decembra 1900 vedno še straši. Kakor znano, so na onem shodu narodno-napredni voditelji in pomagači silno razgrajali. Prišlo je do pretepa, pri katerem se je odlikoval Ant. Šuligoj iz Ročinja. Vdaril je in poškodoval gosp. Stefana Tinta iz Gorenjega polja. Radi tega je bil obsojen v 1. instanci v Kanalu na deset dni zopora, na 23 kron odškodnine in na vse stroške. Dr. Tuma ni bil zadovoljen s to razsodbo in je tiral Antona Šuligoja pred okrajno sodnijo v Gorici. Tu je bila razprava v soboto 16. t. m. Predsedoval je svetnik Schmarda. Anton Šuligoj je bil vnovič obsojen na deset dni zopora, 36 kron odškodnine in vse stroške. V zagovoru je dr. Tuma učil državnega pravdnika samo pametne reči. Če bi hotel državni pravdnik priti na dober glas pri vodstvu narodno-napredne stranke, moral bi tožiti tistega, ki je bil udarjen, ne tistega, ki je udaril, moral bi na vse shode dr. Tume hoditi ali sam ali pa pošiljati beriče, ki bi krotili klerikalno bando, ker so narodno-napredni shodi silno koristni naši deželi itd. Državni pravdnik je poslušal in se čudil modrosti vodstva narodno-napredne stranke. — Ant. Šuligoj bo pa trpel škodo, katero so mu napravili narodno-napredni združbarji. Pomilovanje!

Naš dopisnik iz Gorenjega polja pravi, da je narodno-napredna stranka hotela oprostiti Antona Šuligoja po § 0, katerega pa sodnija ne pozna.

Križeva pota „Primorea“ — Iz Svetega nam pišejo: Za pustne dni je nekdo prinesel k nam en koš „Primorcev“. Kdor je bil pridnih rok, vsak ga je dobil, tako, da ga v Svetem vidiš za vsakim plotom, in vsakem smetišču in se celo po cesti se ga je videlo ležati. Enega so delavci celo dobili, ko je v hudi zimi ležal v puščavi med Vipavo in Krasom. Ali temu revčku se je prav bridka godila. Najprej so ga namlatili, da je bil revež ves mršav in bi bila gotovo vsa tla krvava od njega, da so njegove laži pisane s krvjo. Potem so mu brali levite: „Ti zgaga prismojena, boš ti zapeljeval mladino? Ti, ki živiš in tvoji oči in tvoja mati od duhovščine, boš že videl, kaka ti bode predla, kadar zadnjega duhovnika na Goriškem pokopljejo, — takrat bode tudi tebi in tvojemu očetu in tvoji materi zmanjkalo sape. Kajti zdaj žrete duhovne in to vas redi, ko pa požrete vse, potem je konec tebi, tvojemu očetu in tvoji materi“. Potepuh se je zvijal in izgovarjal, da je bil pri svojih pristaših v Komnu, pa da so ga poslali brez hrane v puščavo. „No, lep pust si učakal!“ so ga pomilovali delavci, ga zvezali, potem pa ga poslali tja, kamor — tiče.

Tako usodo je doživel na kraških tleh, zdaj pa čujmo, kaj ga je doletelo v nasprotnem kraju, v naših „svetlih Brdih“.

Od ondi nam pišejo: G. učitelju v Kožbani prihaja precej velike kupe „Prinorcev“ in ta jih tudi na vso moč ljudstvu usiljuje. Nagovarja jih, naj ga le zapišejo, da jim bode brezplačno prihajal itd. Celo mešetarje ima, da mu pomagajo ta „list“ usiljevati. Ljudstvo pa pravi, zakaj ga ne ponaja Kamuščiču v Kožbani, da bi kloba e in markandelevanji zavijal? G. Kamuščič pa pravi:

„Nočem, da še moje blago dobođe duh po tem papirju“. Dva mladeniča sta si ga menda naročila, — a kam hočeta z njim? Kostanjevec sin v Golobrdru ga tudi precej velike zavitke prejema. No, on že najde porabo zanj. Kajti v mlino mu čez noč kak „žakej“ lahko miši prejedó, pa lahko potem maši luknje s papirjem. A sam šment vedi, od kod „Prinorčevi“ fabrikantje toliko denarja dobijo, da ga morejo tako trositi na cesto; ali jim ga morda celo daje — jud?

Eno dobro stran pa ima stvar venderle: Popotnik, ko stopi na primorska tla in vidi tu vse nastlano s „Primorcem“, vsaj že na tem spozna, da je na Primorskem, če bi drugače ne znal.

Letošnje vreme. — Najstarejši ljudje že ne pomnijo take zime, kakor je bila letošnja. Prej je vladal skoro en celi mesec hud mraz, a do predvčeraj lil je nepretrgoma dež. Dasi smo že skoro na koncu marca, v času, ko je druga leta že vse pridno poganjalo in cvetelo in je kmetovalec zamogel že opravljati pomladanska dela na polju, in vrtu in vinogradu, je letos še vse mrtvo in golo, kakor bi bili še tam v novembru. To pa ni dobro za našega kmetovalca, ker mu zaostaja delo in s tem tudi zgodnji pridelek, kakoršnega prideluje za zgodnji trg. — Pa tudi po drugih krajih je letošnje vreme krivo mnogih neprilik. Po vsej zgornji Italiji n. pr. so vsled dežja reke silno narasle in naredile obilo škode in kmetijstvo je zaostalo v vsakem oziru. — No, danes pa je že nastalo krasno pomladansko vreme.

Lanskega vinskega pridelka po vipavski dolini je še precej po naših kletih. Kljub temu, da je vino izredno dobro, da ni bilo že več let takega, ni mogoče spraviti ga v denar. Ker ni zunanjih kupcev, niti z Dunaja, niti z bližnjega Kranjskega, pada cena vina še zdaj, mesto da bi mu rasla. — Ako ne štejemo domačih krčmarjev, ima dolina le jednega kupca in ta je goriški Bolaffio. Oj ti nesrečni petijot, ki si nap odgnal dunajske trgovce in vinska klavzula z Italijo, ki nam je prinesla hudega konkurenta — italijansko vino. Poslednje zlo nam morda odstrani naša vlada pri sklepanju trgovinske pogodbe z Italijo. Prvo zlo — petijot — pa moramo zatreti sami kmetovalci — pridelovalci pristnega vina. Potrebno postavimo imamo, ki določuje kazni za prodajanje petijota za pristno vino. Da se bode izvrševala postava, morajo skrbeti občine same tako, da nadzorujejo krčme in kmete — posestniki, ki napravljajo petijot. Brezobzirno naj se napove boj nepošteni kupčiji s petijotom za pristno vino, drugače pojdejo naši vinorejci pod zlo.

Utonila je v Vipavi 28-letna nekoliko slaboumna Karolina Štokelj iz Vel. Žabelj v nedeljo 17. t. m. Našli so jo drugi dan.

C. kr. kmetijskemu društvu v Gorici pristopi županija Sv. Križ na Vipavskem s tremi davčnimi občinami.

Iz Komna nam poročajo: Semenj sv. Jožefa se je letos pri nas obnesel prav dobro. Zadnja leta prignalo se je na ta semenj malo ali celo nič živine. Letos pa je bilo to drugače. Videli smo namreč na semnju izvanredno število goveje živine in vse polno kupcev, med njimi tudi mnogo Lahov. Uzrok temu pojavu so pač ustavljeni mesečni semnji v Sežani.

Narodno-napredno seme poganja čim več lepega sadu. Tako bodo občutili tudi nekateri zapeljani Preserci posledice narodno-naprednih nauk. Ljudje božji, bodite vendar pametni ter ne hodite na limanice brezvestnim hujskačem, ako si hočete ohraniti mirno vest in dobro ime. —

Listnica uredništva Gg. dopisnikom: Pride vse prihodnjič!

Narodno gospodarstvo.

Je-li plačevati namestek od lovskega prava?

C. kr. pristojbinski urad v Trstju je razposlal županstvom poziv, da morajo zraven drugih napovedi o premakljivem in nepremakljivem premoženju svojih občin predložiti tudi napoved o dohodkih, ki jih dobivajo od lovskega prava, in to v svrhu odmerjenja pristojbinskega namestka ali ekvivalenta za desetletje 1901—1910. Ta zahteva se nam zdi čisto neutemeljena v obstoječih zakonih. Lovsko pravo je po jasnem določilu § 4. lovskega zakona z dne 15. februarja 1896 št. 26 dež. zak. združeno z zemljiško lastnino in pripada torej dotičnemu zemljiškemu posestniku.

Samo tedaj, kadar poseduje občina, katera ima svoj lastni statut, najmanj

115 ha združenega zemljišča, ima pravico do lastnega lova na zemljiščih, spadajočih k svojemu imenju. A na Goriškem ima edino mesto Gorica svoj statut; nobena druga občina torej ne more imeti pravice do lastnega lova.

Res je sicer, da se po § 23. zgoraj navedenega zakona zakupina za občinski lov steka v občinsko blagajno. Toda občinsko zastopstvo ima v štirih tednih po vsakokratnem plačilu letne zakupnine po krajnem običaju razglasiti, da posamezni posestniki lahko potegnejo v roku, katerega je določiti, one deleže zakupnine, ki jim gredo po velikosti njih zemljiškega posestva vštete v občinsko lovišče, ker sicer bi zapadli v korist občinske blagajne. Po tem takem ima vsak zemljiški posestnik pravico zahtevati, da se mu izplača njegov delež lovske zakupnine. Če tega ne stori, je znamenje, da se prostovoljno odpoveduje temu dohodku, in v tem slučaju zalaga lovska zakupnina enako svoto občinskih potrebščin, katere bi trebalo drugače založiti s primerno doklado. Dosledno odstopa zemljiški posestnik svoj omenjeni delež z namenom, da se mu na drugi strani zmanjšajo, ali vsaj ne večjajo doklade. Lov torej ni občinin, ampak pripada posestnikom in vsled tega bi se ne smelo nalagati občinam plačilo namestka od dotičnega dohodka.

S tem našim mnenjem se sicer ne zлага razsodba c. kr. upravnega sodišča z dne 16. maja 1883 št. 1112. V njenih razlogih je rečeno, da lovski zakon iz leta 1849 odkazuje lovsko pravo občini a m k o t t a k i m. Ono pravo pripada torej inventarski občinski imovini, gledé katere je pri odmerjanju ekvivalentnega davka razločevati samo to, ali je smatrati to pravo kot obstojni del premakljive ali nepremakljive občinske imovine.

Toda, od kar je za našo deželo obveljal lovski zakon iz leta 1896, so se tozadevne razmere bistveno spremenile; kajti dočim je poprejšnji občni zakon lovsko pravo izrecno odkazaval občini a m, doičuje sedanji zakon jasno, da lovsko pravo pripada zemljiškemu posestniku. Posestniki pa se ne morejo obvezati, da bi od svojih dohodkov plačevali ekvivalentni davek.

Vprašanje, je-li plačevati namestek od lovskega prava ali ne, je vsekakor vredno, da mu z ozirom na naš lovski zakon zadobimo na pristojnem mestu konečno rešitev. Poizvedeli smo, da je šempetersko in da so tudi druga županstva podala svoje ugovore proti pozivu pristojbinskega urada in da nameravajo stvar gnati do zadnje stopinje.

E. Kl.

Zahvala.

Da je od goriške ženske podružnice sv. C. in M. dne 17. t. m. prirejena vpriporitev „Sneguljčice“ tako krasno uspešno na popolno zadovoljnost vseh udeležencev, bil je sad jako mnogostranskega zadovoljnega in unetega, deloma jako naporenega in vstrajnega sodelovanja, kakoršno more le izvirati iz velike uneme za dobro stvar in veselja do umetnosti. Naj bodo na tem mestu najiskreneje zahvaljeni vsi, ki so pripomogli do lepega umetnega in gmotnega uspeha; naime g. J. Mercina kot neumorni pevovodja in zbor čitalniških pevk, med njimi v prvi vrsti solistični g.čni Klem. Hrovatin in Ida Kavčič, ki sta se tako skrbno pripravili za izvršitev svojih težavnih vlog; g.čna Bagnalasta, ki je stvari posvetila svojo strokovnjaško pomoč ne le glede svojih sodelujočih učenk, ampak glede vse prireditve v mimičnem oziru; g. E. Klavžarju, ki je pomagal pri skušnjah s svojim svetom ter pri predstavi z deklamacijo tolmačil poslušalcem vsebino igre; g. A. Ferrantu, ki je iz prijaznosti nadomeščal obolelega običajnega spremljevalca na klavirju; g. A. Makucu, ki je kot spreten in bistroumen mehanik opravil spremembe na odru; g. A. Jerkiču, ki je pripravil svetlobne efekte; gg. Sivec, Hrovatin, M. Koršič in V. Gradnik, ki so nastopili v živih slikah; blagorodne gospe, ki so posodile razne dragocene predmete za nakit odra in kostumov; in še enkrat g.čni K. Hrovatin, ki je toliko truda posvetila pripravi prekrasnih kostumov in s tem ob enem proslavila svoje delovanje kot učiteljica krojarstva v „Solskem Domu“, kjer so njene učenke kostume izdelale.

Radi izvrstnega gmotnega uspeha, pa bodi enako iskrena zahvala izrečena vsem v tako ogromnem številu došlim udeležencem, sosebno velikodušnim nadplačevalcem in pošiljateljem denarnih doneskov. Naj bi ohranili tudi zanaprej slov. šolstvu svojo blago naklonjenost.

V Gorici, dne 19. marca 1901.

Načelnistvo.

ZAHVALA.

Tekom težke bolezni in ob smrti našega ljubljenega, nepozabnega soproga in očeta, gospoda

Ivana Dekleva

posestnika, veletržca itd. v Gorici,

smo prejeli od vseh stranij toliko dokazov odkritosrčnega sočutja ž njim in našo boleščjo, da moramo i tem potom iskreno zahvaliti vse gg. prijatelje in znance, ki so se nas kakorkoli spomnili v teh prebitkih trenotjih.

Posebno pa zahvaljujemo gg. udeležnike pogrebnege sprevoda, ki so prihiteli izkazat dragemu pokojniku zadnjo čast v kljub neprijetnemu vremenu, darovalce krasnih vencev, poslance v kljub naši prošnji, zastopnike slovenskih zavodov in društev, možki zbor »Glasbenega in pevskega društva« za glnljivo petje v cerkvi in ob slovesu, sploh vsem, ki so nam na kateri koli način izkazali svoje prijazno sočutje. Bog plačaj vsem!

Sv. maše-zadušnice se bodo brale v župni cerkvi sv. Ignacija dne 28. t. m. ob 9. uri zjutraj.

V Gorici, dne 20. marca 1901.

Rodbina Dekleva.

Išče se iz druge roke

dober harmonij,

kateri bi se dal porabiti tudi v cerkvi. Ponudbe sprejema uredništvo „Gorice“.

Jakob Miklus,

trgovec z lesom in opeko, zaloga pohišta, rakev (trug), vinskih posod, stiskalnice za vino in sadje vsake velikosti, kakor tudi kratkočasnih iger slovenskih „Marianje“ t. j. ličnih in trpežnih miz iz trdega lesu, ki imajo znotraj tro- ali štiridelno kegljišče z vrtenci in kegljavnično blagajno po najnovejši sestavi, za krémarje, zasebnike itd.

v Pevmi,

za Soškim mostom, p. Gorica, priporoča p. n. občinstvu svojo bogato zalogo, zagotavlja najhitrejšo postrežbo in jako nizke cene.

Tiskovine za prošnje v dosego brezobrestnih posojil vinogradnikom

ima v zalogi

„Narodna tiskarna“.

Pravim

naravskim dalmatinskim vinom oskrbljuje pojedine obitelji

Juraj Gamulin

Jelsa (otok Hvar)

Dalmacija.

Protiv malokrvnosti Železnato vino

lekarnarja G. Piccoli v Ljubljani, dvorn. založnika Nj. Svetosti papeža, po analizi gosp. profesorja Fresenius v Wiesbaden-u

ima v sebi 90krat več železa

kakor druga po reklamii nezaslužno sloveča china-železnata vina, katera čisto nimajo več železa v sebi, kakor vsako ceno namizno vino.

Vsled tega največje jamstvo za izdatnost tega vina pri malokrvnih, nervoznih ali vsled bolezni oslabeledih osebah, kakor tudi še posebno pri bledih, slabotnih in bolehavih otrocih.

Dobiva se v steklenicah po pol litra v Gorici pri g. lekarnarju Gironcoli. — Zunanje naročbe proti povzetju. III

Krompir za seme

fine vrste

odposilja v vsakej množini

Alozij Kanc,

trgovec v Ljubljani, Dunajska cesta.

„Narodna Tiskarna“ v Gorici
ulica Vetturini 9.

Ilijada.

Povest slov. mladini.

Prosto po Homerju
pripoveduje

ANDREJ KRAGELJ.

S tolmačem važnejših osebnih imen ter obsega 273 stranij.

CENA:

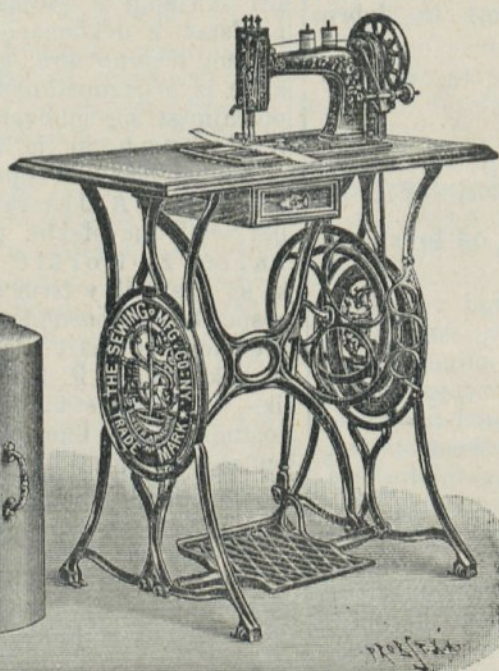
1 K 40 vin., po pošti 20 vin. več.

Vešana v platno 2 kroni, ozioroma 2 kroni 20 vin.

Dobiva se v „Narodni Tiskarni“ v Gorici, pri knjigotržcih Palllichu v Gorici na Travniku, pri Schwentnerju v Ljubljani in Florijanu v Kranju.

Saunig & Dekleva

v Gorici.

Prva slovenska zaloga vsakovrstnih šivalnih in vezeljnih strojev (Stickereimaschinen), kakor tudi dvokoles ter samokresov v ulici Municipijo št. 1.

Lastna mehanična delavnica in popravljavnica šivalnih strojev, dvokoles v Nunski ulici hiš. št. 16.

Šivalne stroje se jamči za pet let.

Pred konkurencijo nič strahu!!!

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

Dunajska cesta št. 15 v Medjatovi hiši v pritličju

vzprejema zavarovanja vsakovrstnih poslopij, premičnin in poljskih pridelkov proti požarni škodi, kakor tudi zvonov proti poškodbi.

Pojasnila daje in vzprejema ponudbe ravnateljstvo zavarovalnice v pritličju Medjatove hiše na Dunajski cesti v Ljubljani, a tudi po slovenskih deželah nastavljeni poverjeniki.

„Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani“ je edina slovenska zavarovalnica. Zavaruje pod tako ugodnimi pogoji, da se lahko meri z vsako drugo zavarovalnico.

Postavno vloženi ustanovni zaklad jamči zavarovanecem popolno varnost.

ROJAKI! Zavarujte svoje imetje pri domačem zavodu!

Istrski teran!!

Podpisana zadruga ima v svoji zalogi ogromno

istrskega terana,

katerega želi preje nego nastopi vročina prodati. — P. n. g. trgovci in gostilničarji se opozarjajo, da dobé pri večjem naročilu jako izborno vino po zelo ugodni in nizki ceni.

„Istrska vinarska zadruga“

Pulj (Pola) — Istra.

V pisarni Seitz-ove tiskarne nasproti semenišča v Gorici prodaja se po znižani ceni — 2 kroni 60 vin.

VELIKI TEDEN

in

VELIKA NOČ,

Spisal prof. A. Marušič.

Knjiga se pošilja tudi po pošti po povzetju. Kdor pa denar že z naročilom vred pošlje, naj pridene še 10 kr. za vozni list.

Anton Kuštrin

v Gosposki ulici h. št. 23,

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu, istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta. Testenine iz tvornice Žnideršič & Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metod. Moka iz Majdičevga mlina v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Po pošti se razpošilja v zabojčkih najmanje po 5 Kg. na vse kraje.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8
priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih,

briskih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-egrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštna.

Svoji k svojim!

Edina slovenska zavarovalnica!